

SERBEST BOLGELERE YENİ DÜZENLEME

Serbest Bölgeler Kanunu ile Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Tasarı 12.11.2008 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaşmış ve yasalaşan 5810 Sayılı Kanun (“Kanun”) Resmi Gazete’de yayınlanması için 14.11.2008 tarihinde Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir. Kanun’un Cumhurbaşkanı tarafından aynen kabul edilip yayınlanması veya tekrar görüşülmesi için TBMM’ ye iadesi için 15 günlük süre bu Kanun’un Cumhurbaşkanlığına gönderildiği tarih olan 14.11.2008’den itibaren işlemeye başlamıştır.

Kanunda, Serbest Bölgelerin yirmi yıllık geçmiş faaliyetleri değerlendirilerek, kuruluş amaçları tekrar ele alınmış ve Serbest Bölgelerin vizyonu; ihracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek, doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak, işletmeleri ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek olarak belirlenmiştir.

Bu Kanun ile Serbest Bölgelerde yapılan faaliyetleri değerlendirmek, bu bölgelerin geliştirilmesine ve sorunların çözümüne ilişkin stratejileri belirlemek ve önerilerde bulunmak üzere, Serbest Bölgeler Koordinasyon Kurulu oluşturulmuştur. Serbest Bölgeler Koordinasyon Kurulu’nun oluşturulmasındaki amaç, Serbest Bölgelerin geliştirilmesi ve sorunların Serbest Bölgeler Koordinasyon Kurulu’nu oluşturan kamu birimlerince ortaklaşa ele alması amaçlanmıştır.

3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu’na göre Serbest Bölgelerde arazi kiralarak bina ve tesislerini inşa eden üretici firmalara otuz yıl, üretim dışında faaliyet gösteren diğer kullanıcılara ise yirmi yıl süreli faaliyet ruhsatı verilmekteyken, 5810 Sayılı Kanun’un kabulü ile, mülkiyeti Hazineye ait Serbest Bölgelerde faaliyette bulunan yatırımcı kullanıcılara, Hazinesinin mülkiyetinde bulunan arazi, arsa ve binaların, doğrudan veya irtifak hakkı tesisi suretiyle 49 yıla kadar kiralanabilmesi imkanı getirilmiştir. Ayrıca, faaliyet izinlerinin Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yerine Dış Ticaret Müsteşarlığınca verilmesi düzenlenmiştir.

3218 sayılı Kanununun 4. maddesi başlığı ile birlikte değiştirilerek, Serbest Bölgelerde yapılacak faaliyetlerin Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulunun yerine geçen Yüksek Planlama Kurulunca belirlenmesi, ayrıca, fiyat, kalite ve standartlarla ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarına verilen yetkilerin, bölgelerdeki üretici işletmelerin talepleri haricinde uygulanamayacağı esası getirilmiştir.

Kanun ile 3218 sayılı Kanununun 6. maddesinin birinci fıkrası değiştirilerek, Serbest Bölgelerin tanımı yeniden yapılmış ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olana kadarki süreçte Gümrük Mevzuatı ile Serbest Bölge Mevzuatı arasında çelişen unsurlar da ortadan kaldırılmıştır. Bu Kanun ile Serbest Bölgeleri Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihe kadar, gümrük

GÜR

LAW FIRM

rejimleri açısından Türkiye Gümrük Bölgesi dışında, menşe hükümlerinin uygulanması bakımından Türkiye Gümrük Bölgesi sayan bir hüküm getirilmiş, Serbest Bölgeler Kanunu ile Gümrük Kanununun uyumunun sağlanması; halen Türkiye mahreçli ve bedeli 500 ABD Dolarına kadar olan malların ihracat işlemine tabi tutulmasında esas alınan meblağın 5000 ABD Dolarına yükseltilmesi suretiyle Serbest Bölgelere özellikle tersaneler gibi büyük yatırımcı üretici firmaların yer aldığı Serbest Bölgelerde günlük ihtiyaçların ve sarf malzemelerinin girişinin kolaylaştırılması amaçlanmıştır. Kanun'un getirilen bu yeni hükmü özellikle üretim ağırlıklı çalışan Ege Serbest Bölgesi'ne büyük katkı sağlayacağı hükümet tarafından önemle belirtilmektedir.

Kanun'un getirdiği diğer bir yenilik ise; 2008 yılı sonu itibari ile Serbest Bölgelerde çalışanlar için sağlanan gelir vergisi muafiyetinin kalkacak olması nedeni ile özellikle üretici firmalarda yaşanan sıkıntıların giderilmesi bu ve bölgelere üretici ihracatçı firmaların çekilmesi amacı ile bu muafiyetin üreticiler için Avrupa Birliği'ne üyelik tarihine kadar devam ettirilmesi için "Avrupa Birliği 'ne tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yılın vergilendirme döneminin sonuna kadar" gelir vergisi istisnası getirilmesidir. Bu istisnadan yararlanabilmek için firmalardan FOB bedelinin yüzde 85'ini ihraç etmeleri şartı getirilmiştir. Başka bir deyiş ile, Serbest Bölgelerde üretilen ürünlerin FOB bedelinin en az yüzde 85'ini yurtdışına ihraç eden mükellefler, istihdam ettiği personele ödediği ücretler için Gelir Vergisi ödemeyeceklerdir. Ancak, Genel Kurul'da yasaya eklenen bir madde ile firmaların gelir vergisi muafiyetinden yararlanması için istenen yüzde 85 ihracat şartının, Bakanlar Kurulu kararı ile yüzde 50'ye kadar düşürülebileceği ve yine aynı kanuni sınıra çıkarılabileceği hükme bağlanmıştır.

Kanun'un kabul edilmesi ile birlikte ayrıca "Avrupa Birliği 'ne tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yılın vergilendirme döneminin sonuna kadar" Serbest Bölgelerde üretim faaliyetinde bulunan mükelleflerin bu bölgelerde imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançları gelir veya kurumlar vergisinden müstesna olacaktır. Ancak yine Kanun'da da belirtildiği üzere bu istisnanın 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci ve 30 uncu maddeleri uyarınca yapılacak tevkifata etkisi olmayacaktır.

Vergilendirme ile ilgili olarak Kanun'un kabul edilmesi ile birlikte getirilen son avantaj ise "Avrupa Birliği 'ne tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yılın vergilendirme döneminin sonuna kadar" Serbest Bölgelerde gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgili yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtların damga vergisi ve harçlardan muaf tutulması olacaktır.